

הערות לפרק חמישי

פעולות השלטון בכל נחלותיו של בית האבסבורג, והונגריה נשלטה מוינה. סדר חדש קם והתמיד יובל שנים — לאחר שהמפלה בשנת 1866 אילצה את אוסטריה לנתק לחלוטין את קשריה החוקתיים עם שטחים גרמניים. ההאבסבורגים השלימו עתה עם הונגריה הנסערת, והתוצאה היתה זו ה־ Ausgleich (פשרה) של 1867 המעמידה את השיטה השניונית, שעמדה בתוקפה עד נובמבר 1918.

מרת ארנדט טועה גם במונחים, שהיא משתמשת בהם. ה'אוסגלייך' של 1867 לא כוננה 'מונארכיה קיסרית-מלכותית'. אדרבה, היא כוננה שתי מדינות אבטונומיות, בעלות אזרחות נפרדת, ממשלות נפרדות וגם — במידת-מה לפחות — צבאות נפרדים (ה'לאנדסוהר' האוסטרי וה'הונוודים' ההונגריים המלכותיים). המשותף לשני ה'רייכס-הלפטן' היה רק השושלת וכמה עניינים שנקבעו במפורש ב'אוסגלייך' (בעיקר ענייני חוץ, צבא משותף [השלישי, אם כי הגדול שבהם], וצי, כסף ומכס). כל הסוכנויות, המוסדות וכו' המשותפים נקראו kaiserlich und königlich, או בקי-צור k.u.k. (למשל, משרד החוץ, המטה הכללי), ואילו kaiserlich-königlich (k.k.) niglich ציין רק את החלק האוסטרי בלבד (למשל, שר-האוצר ק.ק., גימנסיון ק.ק., רכבת ק.ק., כולם אוסטריים). נוסף לכך, הכינוי königlich ב־ kaiserlich-königlich לא התייחס כלל להונגריה. הוא התייחס לשטחים אוסטריים שהיתה להם דרגת ממלכה: בוהמיה, גאליציה ודאלמאציה. ובאחרונה יש לציין, שאף-על-פי שהתואר 'קיסר אוסטריה' הונהג רשמית ב־1804 (פראנציס היה שתי שנים, 1804–1806, קיסר בשניים), לפי המשפט החוקתי האוסטרי לא היתה ארץ כ'אוסטריה' קיימת כלל. היא כוננה רשמית die im Reichsrat vertretenen Königreiche und Länder (ממלכות וארצות המיוצגות ב'רייכסראט').

מקורות היסוד לבעיות החוקתיות והמשפטיות שנזכרו כאן בדיוננו נאספו ב־ *Die Staatsgrundgesetze in Manz'sche Taschenausgabe der österreichischen Gesetze*, כרך XIX, מהדורה 6, 1894, 743 עמ'. הכרך מכיל גם את *Gustav Steinbach's Die ungarischen Verfassungsgesetze* (Wien, 1895) 145 עמ'. ראה גם Ernst C. Hellbling, *Österreichische Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte* (Wien, Springer, 1956) ע"ע 184–209, 268–270, 345, 353–354, 363–365, 396–398.

חגה ארנדט קובעת שאחרי מלחמת-העולם הראשונה 'הונגריה... היתה מבחינה חוקתית ממלכה ללא מלך'. נכון, אבל התוספת ש'הסימן היחיד למלכות היה השפע של "יועצי-חצר" אינה נכונה. לאמיתו של דבר, אחרי תמוטת המשטר הקומוניסטי ב־1919, הושבו לקדמותם כמעט כל המוסדות של העבר המלכותי, והשינוי היחיד היה היעלמה של ה'שניות'. בפארלאמנט ההונגרי הוסיף להתקיים 'בית אצילים' (הבית העליון); תוארי אצילות ועיטוריה לא בוטלו; משמר-כתר מיוחד שמר את הכתר ההונגרי (מופקד כעת בארצות-הברית). ואלה לא היו בשום פנים כל 'סימני המלכות' שנתקיימו שם. הונגריה היתה המדינה היחידה בשטחי הריבונות ההאבסבורגית לפני שלא אסרה על בני בית האבסבורג לגור בגבולה, ואילו בכל מקום אחר נאסרה ישיבתם אלא אם חתמו על הצהרות אישיות שהם מוותרים על שייכותם לשושלת ועל כל תביעה לכתר. בני השושלת שעדיין ראו את עצמם כארכידוכסים לא זו בלבד שהוסיפו לגור בהונגריה, אלא נשארו בחזקתם כחברי בית האצילים. (אחד מהם, ארכידוכס אלברכט, הציע לגוטלוב ברגר מן המשרד הראשי של האס-אס, שהיטלר ילחץ יותר על הורטי להחמיר את האמצעים נגד היהודים. ראה מיסמך נירנברג

הערות לפרק חמישי

NO-1117 ארכי-דוכס יוסף, מארשאל בצבא הקודם, נוהג היה להופיע בכל טקס ציבורי יחד עם הורטי. אף נבחר מושל זמני של הונגריה ב־7 באבגוסט, 1919, לאחר שהומט המשטר הקומוניסטי קצרי-הימים. הוא חי עוד בזמן הדחתו של הורטי ב־1944. ביום כניסת הנאצים להונגריה ביקר אצל אוטו סקורצני, המתאר את הביקור בזכרונותיו (*Geheimkommando Skorzeny* (Hamburg, Hansa, 1950), עמ' 249. (הזיהוי של הארכי-דוכס שהמכוון לפרידריך היא טעות גלויה; פרידריך מת ב־1938). ראש ענף אחר של בית האבסבורג שהתגורר בהונגריה היה ארכי-דוכס אלברכט, שנזכר למעלה, בנו ויורשו של ארכי-דוכס פרידריך העשיר המופלג, שהיה פעם מצביא עליון לצבאות אוסטריה-הונגריה (1914–1916), והיה מועמד אקטיבי לירושת כס הקיסרות.

בעניין האפשרויות לקימום המלכות בתקופה שבין מלחמות-העולם חנה ארנדט כותבת, שלא היה כל סיכוי לכך, כיוון שאוטו איש האבסבורג 'לא היה מתקבל לעולם כמלך הונגריה' ו'בית-מלכות הונגרי אותנטי' לא היה במציאות. לא זה היה הטעם לאי החזרתה של המלכות. אמנם, את אוטו אי אפשר היה לקבל, משום ביטול תוקפה של 'הסאנקציה הפראגמטית' על ידי כינון של אוסטריה והונגריה. ואולם היתה אפשרות של בחירת מלך חדש ושושלת חדשה, והיו כמה מועמדים לכך, ביניהם בני בית האבסבורג. איש מהם לא קיבל תמיכה מספיקה. ואולם עיקר הטעם להתמדת קיומה של הרגנציה יש לבקש בתחום מדיניות-החוץ, בייחוד בשים לב להתנגדות העזה מצד 'הברית הקטנה' (צ'כוסלובאקיה, יוגוסלאביה, רומניה), שראתה ב'קיי-מום' טעם מספיק למלחמה, ונתמכה בכך על-ידי המעצמות הגדולות. ראה John Oliver Crane, *The Little Entente* (New York, Macmillan, 1931) עמ' 222.

הערות לשני עניינים אחרים: מרת ארנדט אומרת (עמ' 177) ש'צלבי-החץ' היה 'נתון להשפעת הפאשיזם האיטלקי'. האמת היא, שתנועה זו נבנתה בדיוק במתכונת המפלגה הנאצית הגרמנית, שעל סיועה הכספי גם נסמכה במידה מרובה. הסמל המפלגתי שלה, צלבי-החץ, היה צלבי-הקרב בשינוי קל. דוגמה אחרת של טעות-ידיעה היא הבלטתה בהקשר זה (עמ' 177) את 'ההשפעה החזקה של הכנסייה הקאתולית'. הפרוטסטנטיות (הקאלביניות) היתה גורם משפיע בחיי הונגריה לא פחות ממנה. מספר רב למדי של אצילים מתנגדי בית האבסבורג (וצמיתיהם ושאר התלויים בהם) קיבלו עליהם אמונה זו מיד אחרי הריפורמאציה. בדברי ימי הונגריה בזמננו מילאו אריסטוקראטים קאלביניים תפקידים חשובים — לדוגמה הרוזן טיסא (האב והבן, קאלמאן ואיסטוואן), שניהם ראשי-ממשלה בימי המלכות, והרוזן בתלן, ראש-הממשלה שהתמיד בכהונתו יותר מכל חבריו בתקופה שלאחר מלחמת-העולם הראשונה. אף הורטי היה קאלביני. על מידת החשיבות של הקאתולים והפרוטסטנטים (בייחוד הקאלביניים) זו לעומת זו, ראה מיסמך נירנברג NG-5620.

239 בראהאם, אייכמן וכו', כנ"ל, עמ' 26.

240 ראה, למשל, דו"ח של הנהלת ההסתדרות הציונית והנהלת הסוכנות היהודית לא"י, מוגש לקונגרס הציוני הכ"א, תרצ"ט, עמ' 58.

241 בראהאם, ביבליוגראפיה, כנ"ל, עמ' 14.

242 בראהאם, מיסמכים, כנ"ל, כרך וו, ע"ע 833–892.

243 Jozef Lettrich, *History of Modern Slovakia* (New York, Praeger, 1955), pp. 62–66; R.W. Seton-Watson, *Slovakia Then and Now* (London, Allen

הערות לפרק חמישי

- (and Unwin; Prague, Orbis, 1931), עמ' 63 : הטראנספורמציה של סלובאקיה היא אחת הפעולות המצוינות ביותר במעשה-תרבות שראתה אירופה שלאחרי המלחמה.
- ²⁴⁴ לטריך, שם, ע"ע 115–116.
- ²⁴⁵ ליוויה רוטקירכן, חורבן יהדות סלובאקיה (ירושלים, יד ושג, 1961). תעודה 67. ספר זה מופיע בביבליוגראפיה של ארנדט.
- ²⁴⁶ פסק-הדין במשפט ד"ר ואַסק, טנליד 17/46/74, 25 ביולי, 1946. נמצא בארכיון יד ושם (בסלובאקית).
- ²⁴⁷ פסק-הדין במשפט מאך, טנליד 6/46, 15 באפריל 1947. נמצא בארכיון יד ושם (בסלובאקית).
- ²⁴⁸ עדותם של ד"ר ט. קובאץ' ואינג'נר א. סטיינר במשפט ואסק בפני בית-משפט העם בבראטיסלאבה, טנליד 17/46/72, ע"ע 72, 74, 130. נמצא בארכיון יד ושם (בסלובאקית). ראה גם רוטקירכן, כנ"ל. על חמש בריחות דראמאטיות של כלואים יהודים מאושוויץ לשם המטרה המפורשת לספר לעולם על הנעשה שם מספר אריך קולקא ב'מורשת' (תל-אביב), מס' 3, דצמבר 1964, עמ' 23 ואילך.
- ²⁴⁹ מיכאל דוב וייסמאנדל, מן המיצר (ניו יורק, אמונה, 1960), ע"ע 63, 75. ראה גם Oscar Neumann, *Im Schatten des Todes: Ein Tatsachenbericht vom Schicksalskampf des Slovakischen Judentums* (Tel Aviv, Olamenu, 1956), עמ' 138. בעדות שבכתב שמסר ויסליצני בבית-הכלא בבראטיסלאבה ב-18.11.1946 אנו קוראים: 'יחד עם אינג'נר שטיינר תיכננו את תכנית-אירופה' (ת/285). ראה עוד ליוויה רוטקירכן, כנ"ל, תעודה 102.
- ²⁵⁰ *La civiltà cattolica* (רומא), 1961, כרך ווו, עמ' 10.
- ²⁵¹ *Gutachten* כנ"ל, 425 ואילך.
- ²⁵² Anton Vašek, *Die Lösung der Judenfrage in der Slowakei: Systematische Übersicht der anti-jüdischen Gesetzgebung* (Bratislava, Globus, 1942), 162 pp.
- ²⁵³ *Slovensky Zákonník* (ספר-החוקים הסלובאקי), 10 בספטמבר 1941, ע"ע 643–684 ; מיסמך נירנברג NG-4409, מועתק בסידרה ירוקה ווו, עמ' 230.
- ²⁵⁴ ת/1079. ²⁵⁵ ת/37, ע"ע 208–209.
- ²⁵⁶ מיסמך נירנברג NG-4651.
- ²⁵⁷ תיק של משרד החוץ הגרמני (בון), K-348359.
- ²⁵⁸ דו"ח קאסטנר (ת/1113), ע"ע 157–158, בדפוס, עמ' 288 (ראה הערה 6 לפרק א).
- ²⁵⁹ פסק-הדין של בית-משפט-העם בבראטיסלאבה TK 347/48, La 10/48/35, 4 במאי 1948. נמצא בארכיון יד ושם (בסלובאקית).
- ²⁶⁰ תיק משרד החוק הגרמני (בון): Inland IIg, כרך 186, בעיות יהודי פינלאנד (1942–1944); Inland IIA/B 83–26 פינלאנד (1943–1944).
- ²⁶¹ Felix Kersten, *Totenkopf und Treue: Himmler ohne Uniform* (Hamburg, Robert Mölisch, 1952), ss. 172, 180; *The Kersten Memoirs*, 1940–1945 (New York, Macmillan, 1957), pp. 144–145.
- ²⁶² Thomas Jones, *Lloyd George* (Cambridge, Mass., Harvard Univ. Press, 1951), pp. 242, 244, 247–248.
- ²⁶³ Thomas Jones, *A Diary with Letters, 1931–1950* (London, New York,

הערות לפרק חמישי

- .Toronto, Oxford Univ. Press, 1954), p. 181
- Adolf Lande, ed. *Chronology of Adolf Hitler's Life* (Washington, D.C., 264
U.S. Office of War Information, Overseas Branch, 1944), p. 87
(mimeogr.).
- הנאשמים האלה מסרו הצהרות על הכנת כיבוש חבל הריין בפני בית־הדין הצבאי 265
הבינלאומי: אדמיראל רדר (סידרה כחולה, XIV, עמ' 15); גויראט ('זו היתה אחת
מאותן ההחלטות הפתאומיות של היטלר שצריך היה לבצען בתוך ימים ספורים'. — שם,
XVI, עמ' 626); גרינג (את התכנית צריך היה לערוך 'בתוך שניים שלושה שבועות
לכל היותר' — שם, X, ע"ע 505, 507); יודל (שם V, ע"ע 28–29).
- ראה לוח הזמנים אצל 266
Gerd Rühle, ed., *Das Dritte Reich. Dokumentarische Darstellung des Aufbaues der Nation*. Vol. I, *Das erste Jahr, 1933*
(Berlin: Hummelverlag, 1934), ע"ע 356–368.
- מיסמך נירנברג 1138–PS, הועתק בסידרה הכחולה, XXVII, ע"ע 18–25. 267
- חלק שני של תיק בראון: The Civil Administration in the Occupied 268
Eastern Territories, *Reichskommissariat Ukraine*, הוגש למשפט כ"ח/296
(מיסמך נירנברג 702–PS).
- Jacob Robinson and Philip Friedman, *Guide to Jewish History under 269
Nazi Impact* (New York, YIVO–Yad Washem, 1960) p. 221.
- 'הוראות השעה' ביחס ליהודים ב'אוסטלאנד' שהוצאו ב־13 באבגוסט, 1941 על־ידי 270
היינריך לוהזה (ראה הערה 267) ושהיו מעין כינוס התחיקה הנאצית, הוצאו בעיצומו
של רצח־המונים בפועל. על תפקיד ה'משפט' בשטחים הנספחים של פולין ראה
ישעיה טרונק, שטודיעס אין יידישער געשיכטע אין פוילין (בוענאס־איירעס, יידבוך,
1963), ע"ע 177–181.
- אחרי מרד רוהם, כפי שנקרא, והפשעים שבוצעו בידי הנאצים ב־30 ביוני וב־1 ו־2 271
ביולי, 1934, פורסם חוק ב־3 ביולי, 1934 (Reichsgesetzblatt [Berlin], I, s. 529)
שעיקרו הכרזת פשעים אלה כפעולות של התגוננות מצד המדינה. אותו הדבר
קרה אחרי פשעי 'ליל הבדולה'; ב־12 בנובמבר 1938 נתפרסם חוק
(Reichsgesetzblatt I, s. 1581) שמקורו הענשת הקרבנות וניקוי הפושעים.
- Theodor Maunz, *Gestalt und Recht der Polizei* (Hamburg, Hauseatische 272
Verlagsanstalt, 1943), s. 27.
- שם. 273
- ראה פרק ב: פשעים נגד האנושיות ופשעים נגד העם היהודי. 274
- מיסמך נירנברג NOKW–258 תמצית באנגלית בסידרה הירוקה, X, ע"ע 971–972. 275
- מיסמך נירנברג 498–PS, מועתק בסידרה הכחולה, XXVI, ע"ע 100–102. תרגום 276
אנגלי בסידרה הירוקה, X, ע"ע 73–74.
- סידרה ירוקה, X, ע"ע 1248–1249, 1252, 1270, 1278, 1289, 1303, 1308; 277
XIV, ע"ע 515, 527, 581, 654, 1305. ראה גם Kurt Heinze und Karl Schilling,
Die Rechtsprechung der Nürnberger Militärtribunale (Bonn, Girardet,
1962). פריטים 1045–1035, 1065–1062.
- אין ספק שקיימת היתה פקודה כזו; אין כאן אלא השאלה אם יצאה מלפני היטלר או 278
הימלר. קשה להניח שהימלר היה נוטל על עצמו להחליט החלטה מפליגה כל־כך.
הוס העיד במשפט פושעי־המלחמה העיקריים בנירנברג (סידרה כחולה X, עמ'

הערות לפרק חמישי

- (398) שקיבל מהימלר את פקודת 'הפתרון הסופי' של היטלר בעל-פה ביוני 1941. ויסליצני טען שראה את 'הפתרון הסופי' בכתב בקיץ 1942 (סידרה כחולה ו, ע"ע 359-358).
- ²⁷⁹ הטכסט של פקודת האבתאנאסיה נכתב על נייר-הכתיבה של היטלר וחתום בידו. כנראה שהמקור לא נמסר ונפוץ רק צילום שלו. ראה Reinhard Henkys, Die national-sozialistischen Gewaltverbrechen (Stuttgart, Berlin, Kreuz Verlag, 1964). הטופס נתפרסם במיסמך PS-630 (סידרה כחולה, כרך XXVI, עמ' 169).
- ²⁸⁰ מצוטט על-ידי ולצל ב- *Neue Juristische Wochenschrift* (מינכן וברלין) כרך 17, 1964, עמ' 521.
- ²⁸¹ *Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft* (טיבינגן), כרך 104, 1944, עמ' 336. זוהי גם דעתו של מאונץ, *Hanseatische Verwaltung* (Hamburg, Verlagsanstalt, 1937), עמ' 40. ('...ה"פירר" מעל לכול מוסמך... להודיע ולהפעיל את החוק...'). Redeker, *Neue Juristische Wochenschrift* (מינכן ובר-לין), כרך 17, 1964, ע"ע 1097-1100, מביא דעות נוגדות שהובעו על-ידי משפטנים נאצים בימי ה'רייך השלישי'.
- ²⁸² ראה את הפולמוס בין Anton Roesen, Adolf Arndt, Hans Welzel, Konrad Redeker, Jürgen Baumann, Walter Lewald—*Neue Juristische Wochenschrift* (מינכן וברלין) כרך 17, 1964, ע"ע 133-136, 486-488, 521-523, 1097-1100, 1111-1112, 1310-1313, 1398-1405, 1658-1661, ואת המוסף של עמוד אחד לחוברת השתים-עשרה של כתב-העת (תשובת רוזן). ראה גם יורגן באומאן אצל ריינהארד הנקיס, בחיבורו הנ"ל, ע"ע 295-296.
- ²⁸³ Horst Göppingen, Die Verfolgung der Juristen jüdischer Abstammung durch den Nationalsozialismus (Villingen/Schwartzwald, Ring Verlag, 1963), ע"ע 21-24, 109, 121 ואילך והערות 1, 3 בעמ' 31. גם G. Schoenberger, Wir haben es gesehen, Augenzeugenberichte über Judenverfolgung im Dritten Reich (Im Bertelsmann Lesering, 1962), ע"ע 19-22.
- ²⁸⁴ Wolfgang Scheffler, Judenverfolgung im Dritten Reich 1933-1945 (Berlin, Colloquium, 1961), Gutenberg Book Club, עמ' 25.
- ²⁸⁵ Karl Dietrich Bracher, Wolfgang Sauer und Gerhard Schulz, Die nationalsozialistische Machtergreifung. Studien zur Errichtung des totalitären Herrschaftssystems in Deutschland 1933/34 (Köln-Op-laden, Westdeutscher Verlag, 1960), p. 28; Göppinger, op. cit. pp. 35. Bruno Blau, Das Ausnahmerecht für die Juden in Deutschland 1933-1945 (Düsseldorf, Verlag Allgemeine Wochenzeitung der Juden in Deutschland, 1954), מהדורה שנייה. פריטים 12, 18, 21, 40, 45, 49, 84, 88, 108, 130, 169 (רופאים); 21, 40, 62, 64 (רופאים-שיניים וטכנאים); 2, 4, 27, 37, 39, 44, 86, 175 (פרקליטים); 1, 17, 118 (נוטריונים); 12, 18, 40, 49, 62, 64, 130, 139, 178 (קופות חולים); 28, 42 (עתונאים); 32, 72 (הפרדת פעולות-תרבות).
- ²⁸⁶ ראה הטבלה הכרונולוגית אצל וולפגאנג שפלה, כנ"ל, עמ' 234.
- ²⁸⁷ ראה הערה 5 לפרק זה וכן עדותו של מוריץ פליישמאן, עדויות א, ע"ע 90-100.

הערות לפרק חמישי

288 Year Book I של מכון ליאו בק (לונדון, ירושלים, ניו יורק, 1956), עמ' 377. בקשר לזה כותבת ארנדט (עמ' 60) ש'גריןג, מן הסתם ביוזמת היידריך, החליט לכוון בברלין מרכז להגירה יהודית לכלל ה"רייך", ובמכתב המכיל את הוראותיו נזכר במיוחד משרדו של אייכמן בווינה כדוגמה שיש להשתמש בה בכינון הרשות המרכזית. פרוטוקול ועידת הפרעות ב-12 בנובמבר, 1938 (בית-דין צבאי בינלאומי, XXVII, ע"ע 532-533) מורה בבירור שהיידריך הוא שהציע ייסוד מרכז זה. ואולם בהוראות של גרינג, שנכללו במכתב אל היידריך ב-24 ביאנואר (מיסמך גירנברג NG-5764, ע"ע 10-11), לא נזכר המשרד הווינאי של אייכמן.

289 מאמרו של מאכס גרינוואלד על ראשית הנציגות של יהודי ה"רייך" בשנתון א של מכון ליאו בק, כנ"ל, ע"ע 57-67. ראה גם מאמרו של קורט אלכסנדר על אותו נושא ב-*Festschrift zum 80. Geburtstag von Rabbiner Dr. Leo Baeck am 23. Mai 1953* (London, Council for the Protection of the Rights and Interests of Jews from Germany [1953]), pp. 76-84; ק. י. באל-כדורי, 'הנציגות של יהודי גרמניה—הלבטים שבייסודה והישגיה', יד ושם, קובץ מחקרים בפרשיות השואה והגבורה (ירושלים), כרך ב, 1958, עמ' 143-161; ושל אותו מחבר: *Das Leben der Juden in Deutschland 1933; ein Zeitbericht* (Frankfurt a.M.: Europäische Verlagsanstalt, 1963), ss. 136-146; Hugo Hahn, 'Die Gründung der Reichsvertretung', *In zwei Welten, Siegfried Moses zum 75. Geburtstag* (Tel Aviv, Bitan, 1962), ss. 97-105; Friedrich S. Brodnitz, 'Die Reichsvertretung der deutschen Juden,' *ibid.*, ss. 106-113. ראה גם הודעת ד"ר ארנסט הרצפלד על ייסוד נציגות ה"רייך", כתב-יד בגנזי יד ושם. בעיות אלה נדונו מבחינה אחרת על-ידי פיליפ פרידמן במאמרו 'Aspects of the Jewish Communal Crisis in the Period of the Nazi Regime in Germany, Austria, and Czechoslovakia', *Essays on Jewish Life and Thought, Presented in Honor of Salo Wittmayer Baron* (New York, Columbia Univ. Press, 1959), ע"ע 200-210. על השתלטותה ההדרגתית של הגיסטאפו על הנציגות וה'איחוד' ראה מחקרו של K. J. Ball-Kaduri, 'Von der "Reichs-vertretung" zur "Reichsvereinigung"', *Zeitschrift für die Geschichte der Juden* (Tel-Aviv), 1964, ע"ע 191-199.

290 במהדורת-הכיס של ספרה (עמ' 60) חנה ארנדט כותבת: 'מכתב מאת ניצול מתרזיין-שטאט, יהודי גרמני, מספר שכל משרות ההנהגה ב"רייכספראייניגונג" שנתמנו על-ידי הנאצים היו מוחזקות בידי ציונים'. האמת היא שעד לקצו הכיל ה'איחוד' לא ציונים נכבדים, ביניהם ליאו בק, אוטו הירש, היינריך שטאהל (נשיא הקהילה בברלין), ד"ר ארתור ליליינטאל, חנה קארמינסקי וקורה ברלינר. לא היה אף מנהיג ציוני אחד ב'איחוד-הרייך', הואיל ורובם עזבו את גרמניה לפני פרוץ המלחמה. (הודעה פרטית מפי ד"ר מאכס קרויצברגר, מזכיר מכון ליאו בק, מיום 19 במארס, 1965).

291 שאול אש, ה'העברה'—ניסיון למדיניות הצלה, ראשיתו והפולמוס סביבו, עם ישראל בדורנו (ירושלים, האוניברסיטה העברית, המכון ליהדות זמננו, 1964), ע"ע 330-349.

292 חבר הלאומים: פרוטוקולים של הישיבה הרגילה הארבע עשרה (1933), עמ' 88. ההחלטה הועמדה למניין ב-11 באוקטובר 1933 ולא נתקבלה בשל התנגדותה של גרמניה. הטקסט שגרמניה התנגדה לו נתכוון ברורות להרחיב את ה'התחייבות' מ-21 בספטמבר 1922 גם ביחס ליהודים:

הערות לפרק חמישי

- העצרת סבורה שהעקרונות שהובעו בהחלטה 1, החוזרת ומאשרת את המלצות 1922, חובה להשתמש בהם, ללא יוצא מן הכלל, לגבי כל קבוצות האזרחים של מדינה, הנבדלים מרובה של האוכלוסיה בגזע, בלשון או בדת.
- ²⁹³ נתן פיינברג, המערכה היהודית נגד היטלר על בימת חבר הלאומים. הפטיציה של ברנהיים (ירושלים, מוסד ביאליק, 1957), 186 עמ'. פרק ג פורסם באנגלית ב־Yad Washem Studies, כרך ו, 1957, ע"ע 67-83. ראה גם תזכירו של Georg Weissmann: 'Die Durchsetzung des jüdischen Minderheitsrechts in Oberschlesien 1933-1937' (עם הקדמה מאת פראנץ מאיר) *Bulletin des Leo Baeck Institute (Jerusalem)*, כרך 6, 1963, ע"ע 154-198.
- ²⁹⁴ פרוטוקול המושב ה־14 של חבר-הלאומים, כנ"ל (1933), ע"ע 89-90.
- ²⁹⁵ רשימת החוקים ניתנה במאמרו של ק. י. באל-כדורי, יד ושם, קובץ מחקרים ה, תשכ"ג, ע"ע 215-216.
- ²⁹⁶ ברונז בלאו, כנ"ל, פריט 348, סעיפים 1 ו-2.
- ²⁹⁷ שם, פריט 423.
- ²⁹⁸ מיסמך נירנברג PS-654, מועתק בסידרה ירוקה, ווו, ע"ע 504-506.
- ²⁹⁹ הנוסח המלא של החוק אצל בלאו, כנ"ל, פריט 423.
- ³⁰⁰ ראה, לדוגמה, Hans Lamm, *Über die innere und äussere Entwicklung des deutschen Judentums im Dritten Reich*, חיבור לקבלת תואר דוקטור, שלא נתפרסם, ארלאנגן, 1951, ע"ע 305-306 (שכפול).
- ³⁰¹ עדותה של הילדגארד הנשל (אלמנתו של היו"ר האחרון של הקהילה היהודית, עדו־יות א, ע"ע 490-502) (כן, היו סדרנים יהודים אשר דאגו לסדר, היו גם אנשי משטרה [גרמנית] ואנשי המשטרה החשאית המדינית...).
- ³⁰² הודעת הילדגארד הנשל, התאריך 1947 (ארכיון יד ושם 01/52). ליתר ידיעות על שלב זה בדברי ימי יהודי גרמניה ראה רוברט קמפנר, המקצוע השמדה (ירושלים ותל-אביב, שוקן, 1964), ע"ע 95-106.

מפתח

[שמות אישים, עמים ומקומות]

מפתח

[שמות אישים, עמים ומקומות]

—

אורנשטיין, בנימין 302	אגאטשטיין, דורה 294
אשוויץ 15 17 18 23 25 26 28 31 33 47	אדולף, ואלטר 297
177 160 158 151 111 93 92 91 56 52	ארלר, ה. ג. 106 162 186 201 202 204
211 207 206 204 203 202 194 182 178	277 278 287 288 289 293 298 305-307
260 258 257 255 234 233 218 217 212	311
306 301 295 294 289 277 274 263 261	אדלשטיין, יעקב 204 307
321 307	אהרונסון, יהושע משה, הרב 195
אורבייג'אן 90	אהרנבורג, איליה 93 274
איבראקיס קליאנת, סולון 269	אוברג, קארל אלברכט 182
איטליה 29 48 52 64 73 79 117 119 188	אידנובאן, פאטריק 104
280 278 268 234 233 219-215 199 197	אודיסה 226 287 315
313 312 303 296	אודנוזה 214
אייזיקסון, אובסי 154	אוהלנדורף, אוטו 103 104 114 116 181
אייזון, אברהם 302	226 276 280 290
אייזנבאך, ארטור 273 286 294	אוטו, איש האבסבורג 320
אייכמן, אדולף, תולדותיו 11 ואילך ; חלקו	אלטר, בארון פון 186
בהשמדה 18 ואילך ; יחסו לעבודתו 38	אירבאך, רחל 284
ואילך 70 82 84 ואילך ; במשפט ירושלים	אולם 277
95 ואילך 270 ואילך ; חטיפתו 97 ואילך	אונייב 165 166
271 ואילך ; בדיקתו הפסיכית 105-106 ;	אונגה, אליעזר 293
תפקידו ומעמדו 108 ואילך ; יחסו למוי	אוס דר פינטן, פרדינאנד הוגו 211 212
עצות היהודים 131 139 ואילך, 146 148	אוסטלאנד 135 238 261 322
149 150 155 157 158 160 177 181 182	אוסטריה 58 73 82 100 111 117 186 187
185 186 192 193 283 ואילך ; פעולתו	200-201 241 263 280 292 303 305-318
באוסטריה 200-201 ; בפרוטקטוראט וי	320 324
תרזיינשטאט 201-205 ; בצרפת 205-208 ;	אופנהיים, לאסא 81 264 269
בבלגיה 208-210 ; בהולאנד 210-212 ;	אוקראינה 23 24 28 90 98 135 146 153
בנורבגיה ובדניה 212-215 ; באיטליה	175 178 189 191 226 229 233 234 238
215-219 ; ביוגוסלאביה 219-221 ; בבול-	243 295 300
גאריה 221-225 ; ברומניה 225-231 ;	אוראניינבורג 31

מ פ ת ח

בהונגריה 234-231 288 ואילך ; בסלו-	ארויטי, בנימין 223 313 314.
באקיה 237-234 ; בגרמניה 244-237 ;	ארז, יהודה 300
265-253 267 270 278 ואילך 291 292	ארמנים 90 98
296 311-306 313-315 317 320 324	ארנדט, אדולף 323
איירנשמאלץ, פראנץ 110	ארנדט, חנה תיאור אייכמן 11 ואילך ; דעו-
איישישקי 144	תיה על המשפט הבינלאומי 60 ואילך
אירופה 51 59 70 71 73 86 89 92 100	278 ואילך ; על משפט אייכמן בירושלים
104 108 119 125 134 135 150 162	95 ואילך ; על סמכות בית-המשפט 97
179 183 184 188 189 192 194 199	ואילך 269 ואילך ; על גזר-הדין וביצועו
200 208 219 234 236 242 300 303-305	122 ואילך ; על עמידת היהודים בפני
311 315 318 321	השואה 130 ואילך 283 ואילך ; על תפ-
אלבאניה 303	קידי המועצות היהודיות 139 ואילך ; על
אלברט, ארכידוכס 319 320	החטיבות היהודיות המיוחדות 177 ואי-
אליזאבט, מלכת בלגיה 209	לך ; על פעולות אייכמן בשטחים שונים
אלכסיאנו, גיאורגי 231	200 ואילך 254 256-259 261-264 288-
אלכסנדר, קורט 324	290 292 294-296 302-311 315 317-321
אלכסנדריה, וירגיניה 275	324
אלקלעי, אורה 314	ארצות-הברית 29 73 76 97 106 120 186
אלקלעי, דוד 313	189 237 342 353 268 281 298 319
אמנדה, אייוואלד 72	אש, שאול 196 293 302 324
אמריקה הלאטינית 29	אשמן, א. 300
אמשטרדאם 138 211 299 309 310	אשר, אברהם 155
אנגלשטיין, אדולף 306	אשרי, אפרים, הרב 293
אנדרה, לאסלו 32 35	אתונא 117 151 188 299
אנדרס, גינטר 178	
אנטוורפן 209	באדוליו, פייטרו 48 218 312
אנטונסקו, יאן 226 227 228 315	באדן 202 262 289 307
אנטונסקו, מיכאי 230	באדר, גיניסאל 221
אנילביץ, מרדכי 190	באואר, פריץ 275
אנסבאכר, מרדכי 202 306	באוואריה 100 133 318
אסן 241	באומן, יורגן 282 323
אסטוניה 135 303	באומינגר, אריה 125 285 290
אססן, ד"ר 103	באזל 97 298
אסקארלי, אטיליו 312	באך-זלבסקי, אריך פון-דם 34 266
אפלמאן, ג'ון אלן 265	באל-כדורי, ק. י. 324 325
אפלפלד, אהרן 126	באלטיות, ארצות 23 77 200
אפריקה 52	באלקאן 278
אפשטיין, פאול 204 233 288	באמברג 302
אפשטיין, פריץ ט. 279	באצינו, רנצו 312
אצל, ארהארד 88	באקי, לאסלו 32
ארגנטינה 17 46 47 59 64 97 98 99 100	באראנוב 153 290
109 265 270 271 ואילך.	באראנוביץ' 154 155 290 291 300 301

מ פ ת ח

בירקנאו 217	באראש, אפרים 155
בירקנהד, לורד 107	בדנאז', ולאדיסלאב 294
בכר, קורט 35 41 45 259 280	בהמה, פראנץ 221
בלאו, ברונו 299, 323 325	בואנוס איירס 278
בלגיה 29 73 119 134 135 136 138 151	בובר, מארטין 122 281
206 208-210 261 303 308 309	בוג 226 227
בלגראד 78 219 220 221	בודא, ארנה 181 296
בלומה, ואלטר 104 276	בודאפשט 34 35 36 40 149 158 159 160
בלומנטאל, נחמן 284 285 287 301	231 232 292 296
בלז'ץ 18 25 26 235	בוהלר, יוזף 261 262
במלן, ז. ז. ואן 211	בוהם, אריק ה. 183
בנבנישתי, מישו 142	בוהמיה-מוראביה 147 162 186 187 202
בן-גוריון, דוד 98-99 101 127 276	298 319
בנדין 256	בוורצלי, יולה פואה 312
בנטון, וילבורן א. 269	בוכהיים, האנס 277 289
בנטלי, אריק 296	בוכנוואלד 166 309
בן-נתן 127	בולגאריה 73 119 142 182 197 219 221-
בנצלר, פליכס 220 221	225 233 303 313-315
בנרובי, ה. 299	בולדט, גרהארד 47 260
בסאראביה 199 227 228 287 315	בון 100
בסוק, משה 300	בון-לה-רולאן 207
בסט, ורנר 44 103 214 215 276 311	בוסאק, מאיר 285
בק, ליאו, הרב 157 183 203 242 290 292	בוסהאמר 218
324 325	בופאריני-גווידי, גווידי 217
בקרלה, אדולף היינץ 313 314	בוקארשט 225 226 227 228 315
בר, יששכר דוב, הרב 166	בוקובינה 199 227 228 287
בר, ריכארד 280	בורגדורפר, פרידריך 299
בראהאם, ראנדולף ל. 258 317 320	בורגר, אנטון 233
בר-אדון, דורותי ופסח 299	בורדו 206
בר-און, צבי 291 299	בוריס, מלך בולגאריה 222 ואילך 314
בר-אור, יעקב 106 277	בורמאן, מארטין 21 31 62 87 256
בראונה, ורנר 104 276	בורמיסטר 44
בראטיסלאבה (פרשבורג) 16 17 30 159	בז'יז'ון 288
235 236 237 321	ביאליסטוק 25 26 137 155 195 287 301
בראכר, קארל דיטריך 268 323	ביברשטיין, ארנסט 104
בראנד, יואל 57	ביברשטיין, מארק 154 276
בראנד, עמנואל 282	ביהלר, יוזף 24 103 276
בראנדט, קארל 110	ביהם, אדולף 12, 49 58
בראק, ויקטור 273	ביטן 287
ברגן-בלזן 144 185 201 202 233 292 297	ביליג, יוסף 296 308 309
306	ביננפלד, וילהלם 278
ברגר, גוטליב 319	ביקל, שלמה 293

מ פ ת ח

גונא־גוזא 229	ברודזב 166 165
גונטר, רולף 27 215 232 311	ברודניץ, פרידריך ס. 324
ג'ונס, תומאס 321	ברודסקי, א. 284
גופינגר, הורסט 323	ברונה, א. 244 233
ג'ורג'יים 90	ברוסאט, מארטין 227 272 273 276 277
גילברט, ג. מ. 31 32 116 132 258 283	ברוסטין־ברנשטיין, טאטיאנה 285 294 295
גלאזר, סטיפאן 65	ברטסלן, אייג 311
גלבווע, אמיר 125	בריאן־קילוג, חוזה 75 268
גלבר, נתן מיכאל 285	בריוזה־קארטוסקה 167
גלובה, ש. 293	בריטניה (האימפריה הבריטית, אנגליה) 25
גלובוצ'ניק, אודילו 26 31	29 73 97 120 185 186 187 189 237
גלובקה, האנס 60 103 276	268 303 305
גלוקס 279	בריסל 209 309
גנס, יעקב 161-162 166 285	בריסק 284
ג'קסון, רוברט ה. 65 265 266	ברלין 17 26 39 42 48 72 78 98 133
גראבוב, יצחק 154	139 157 211 222 226 228 229 231 232
גראבן, ז'אן 65	241 244 258 273 276 295 324
גראבנר, מאכסימיליאן 31	ברלינר, קורה 324
גראנאטשטיין, יחיאל 300	ברמאן, אדולף 101 167 293
גרודנה 287	ברמאן, בארבארה 167 293
גרוסמאן, קורט 275 296 310	ברנהיים, משפט 71 243 325
גרוסמן, חייקה 125 287 301	ברנר, ל. 273 285
גריבר, היינריך 43 45 114 115	ברסלאור, אריה 34 35
גרייסר, ארתור 262	ברקוביץ, יוסף 316
גרים, גיאורג 269	ברקלי, שאול 287
גרינברג, אורי צבי 125	בתלן, איסטוואן, רוזן 320
גרינברג, נתן דוד 222 223 313 314	בת־מרים, יוכבד 125
גרינג, הרמאן 31 61 62 265 273 277	
324 322 280	גאליין, פייר 207
גרינובל 195	גאליציה 148 155 193 229 318 319
גרינוואלד, מאכס 324	גאנצמילר, תיאודור 25 26
גרינשפאן, הרשל 112 279 280	גאר, יוסף 273 274 285 287 291 299 302
גרינשפאן, זינדל 112	גארפונקל, ליב 285 301
גרל, הורסט 17 40 117 280	גארפונקל, נ. 290
גרמניה 29 33 53 67 68 70 71 72 73 74	גארפינקל, בטי 309
77 78 82 86 87 90 91 92 97 98 100	גבלס, יוזף 31 88 317
102 108 111 112 117 119 127 128	גוטר, דוד 155 173 177
131 135 136 137 145 149 151 152	גולדין, הארי 105
153 157 180 181 186 187 189 199	גולדשטיין, ברנארד 285
201 202 206 210 212 213 214 218	גולדשטיין, י. 271 277
220 223 225 233 237-244 258 259 262	גולדשטיין, מרדכי 154
271 ואילך 276 278 279 280 289 292 293	גולרט, פרידריך 88

מ פ ת ח

האלה־מרוזבורג 133	295 299 302 303 304 310 323 324 325
גריקה 133	315 319 322 323 325
גרשטיין, קורט 298 186	האמבורג 78 276
דאהם, גיאורג 265	האן, הוגו 241 324
דאכאו 19 22 31 293 295	האנובר 288
דאלאדיה 46	האנקן, הרמאן פון 215
דאלין, אלכסנדר 273 287 315	האנש, ואלטר 276
דאלמאציה 319	האסטי, רוי מקגריגור 312
דאנובה 220 227 314 318	הארבאום, אוגוסט 153
ד'אנונציו 216	הארטגלאס, א. 286
דאניה 29 52 73 81 136 179 180 185 210	הארטינג, ארנו 306
213-215 296 297 310 311	הארסטר, וילהלם 211
דאנציג 102 256 279	הובר, ארנסט רודולף 240
דאנקר, תיאודור 205 207 211 212 218 233	הוך, ריכארד 318
308 314	הוכהות, רולף 296 298
דבורז'צקי, מ. 93 274 285 293 300	הולאנד 29 39 57 73 81 119 134 142
דובנוב, שמעון 195 301	151 152 155 179 187 192 206 210-212
דובנוב־ארליך, סופיה 301	261 276 289 291 295 296 303
דוברה 165 166	הולבורן, לואיז 269
דויין, פאול אנדרה 307	הונגריה 17 29 33 36 41 44 52 58 72 73
דוסטויבסקי, פיודור 56	92 104 119 125 135 136 138 142 148
דופניצה 224	151 158 159 161 181 183 185 192
דורוהוי 227 287 315	231-234 263 280 288 289 292 296
דורנג, האנס־יואכים 274	298 302 303 315 317-320
דיאמאנט, ויטסלאב 306	הונשה, אוטו 203
דינור, בן־ציון 279	הוס, רודולף 23 25 26 27 28 31 32 47
דינור, יחיאל (ק. צטניק) 111 279	110 257 258 260 264 274 295 322
דיסלדורף 25 108 110 279 289	הופמאן, אוטו 222 224 261 262 313 314
דניץ, קארל 75 116	הופמאן, גרהארד 265
דראנסי 208 309	הופנקוטן, ואלטר 280
דרגר 48	הופנר 261
דרוהוטשין 288	הוראק, סטיפאן 303
דרודן 78	הורבאטיה 303
דרייפוס, משפט 241	הורוביץ, מארקוס 167
דרייפר, ג. י. א. ד. 123	הורטי, מיקלוש 17 18 34 36 158 232 319
	320
	הורן, מאכס 25
	הטל, וילהלם 40 117 280
	היטלר, אדולף 21 24 28 36 37 38 42 45 46
	47 52 55 56 59 61 72 77 86 87 88
	94 98 106 114 119 132 133 134 137
	139 179 199 200 201 208 214 227
האבסבורג, בית 318 320	
האברמאן, ד"ר 103	
האג 63 64 68 75 188 208 264 268	
האגן, הרברט 49 200 207	
האוזנר, גדעון 57 102-107 188 253 260	

מ פ ת ח

ואינה, גאבור 32	228 232 237 238 243 256 261 263
ואכס 176	264 266 269 272 298 303 304 311 314
ואכסמאן, צ. ה. 297	315 319 322 323 325
ואלאט, קסאוייה 205	הייבר, הלמוט 314
ואלונים 209-208	היידריך, ריינהארדט 17 18 19 20 22 24 25
ואלנברג, ראול 280	26 30 31 32 34 41 43 51 52 54 90
ואלנטיין, הוגו 311 310	103 132 133 ; ייחוסו 133 ; 200 201
ואלתר 221	202 257 261 283 ואילך 306 324
ואנוזי 13 24 43 49 52 53 60 90 103	היידמילה 165
202 261 264 278 306	היינה, היינריך 262 ואילך
ואסיליאו, קונסטאנטין 231	היינצה, קורט 266 270 322
וארטא 22 25	היינריך 175
וארשה 25 26 78 137 138 139 140-141	הילברג, ראול 18 118 137 150 255 262
142 143 147 167 190 192-193 195 196	284 289 299 302 311
197 273 284 286 287 288 293 300	הילשר, פרידריך 163 293
301 302	הימלר, היינריך 18 25 26 31 32 33 35 36
וארתיגאו 256	37 38 39 44 46 52 53 55 58 88 91
ואשינגטון 106 253 262 266 307	105 106 183 192 194 200 201 202
ואשק, אנטון 321 235	203 211 232 243 255 257 261 262
ובר, ורנר 240	263 272 274 277 279 296 305 321
ודובינסקי, דויד 101 101 301	322 323
וזהט 295	הירשימה 78
וזהלין 295	הירש, אוטו 155 242 290 324
וולהיים, נורברט 244	הירש, פרדי 194
וולף, יוסף 284 305	הירשלאנד, גיאורג 241
וולף, קארל 25 26 38 39	הירשמאן, עירא 298
וולפובסקי, מ. ז. 263	הלבלינג, ארנסט 319
וורמברון, ורנר 291	הלוי, בנימין 192 296
וונמיאר, אדמונד 32 33 34 35 36 37	הלינקא 235
220 235 255 280	הנקיס, ריינהארד 282 289 323
וידאו, לואיג'י 217	הנש, ואלטר 104
ויטטי, ליאונארדו 217	הנשל, הילדיגארד 325
ויטנברג, יצחק 101 103	הסה 128 275
וייטן, צ'ארלס 132 283 284	הפנר, יוסף 167
וייכרט, מיכאל 169	הרטלט, לואיס ואדוארד 316
וייל, יוסף 308	הרץ, י. ש. 286
ויימאר 257	הרצברג, אבל י. 291 310
ויינברג, גרהארד ל. 110 279	הרצל, תיאודור 49 51
ויינרייך, אוריאל וביטריס 254	הרצפלד, ארנסט 241 325
ויינרייך, מאכס 254 262	
וייס, אדית 159	ואגנר, הורסט 218 258
וייס, מאנפרד 234	ואטיקאן 73 184 185 236 297

מ פ ת ח

זאקסנהאוזן 155 295	ווייס, פינחס, הרב 166
זולינגן 11	וויסמאן, גיאורג 325
זור 219	וויסמאנדל, מיכאל דוב־בר, הרב 142 158-
ז'וראבסקי, מרדכי 294	159 183 235 236 321
זיגלבוים, שמואל ארתור 140	וויסקופ, ק. 306
ז'יד, מאריאן 195 302	וויצמאן, חיים 186
זידלר 103	וויירניק, יאנקל 294
זייברט, וילי 103 276	ויליק, ה. 269
זיידל, זיגפריד 233 307	וילנה 93 137 161 166 190 193 287 301
זיידמאן, הלל 302	וילסון, וודרו 87
זילברגר 175	וינה 42 138 139 143 201 211 233 256
זימנאוודה, הרשל 166	259 276 278 310 319 324
זיסו, אברהם ליב 142	וינקלמאן, אוטו 32 33 35 280
זיקס, פראנץ 31 44 46 103 104 276 280	וינר, ספריית 280
זלבסקי, אריך פון־דס־באך 280	ויסליצני, דיטר 30 31 40 41 108 157 158-
זלוצ'וב 154 290	160 183 231 232 235 236 280 292
זליגסון, יוליוס 155	321 323
זמבה, מנחם, הרב 195-196	וירצבורג 110
ז'נבה 64 71 75 242 268 303	וירת, כריסטיאן 295
	וישי 52 135 205 206 307
חבד, פדריקו 312	ולאדיסלאבוב 165 166
חבש 216	ולאסוב 274
חולבסקי, שלום 295	ולטלינגר, זיגמונד 295
חלמנו (קולמהוף) 18 23 42 148 166 178	וילודרום דיור 207
294	ולוצלאבק 148
	ולס (וליצ'קר), ליאון 113
טאאלינגן־דולס, ל. מ. י. ל. ואן 33 258	ולצל, האנס 283 323
טאדן, אברהארד פון 29 215 257 258 280	ולרס, ג'ורג' 309 317
314	וסטרבורק 210
טאלאט, פחה 98	וצל, רוברט ק. 265
טאונברג 301	ורסאי 87 266 272 303 305
טארטאקובר, אריה 296 310	
טארנופול 284	זאגר 313
טודט, פריץ 136	זאואר, וולפגאנג 268 323
טוינבי, ארנולד 237	זאוקל, פריץ 61 62 110 264 280
טוינבי, ארנולד ווירוניקה 256 284 302 304	זאלצברגר, שארלוטה 306
309 311 313 317	זאמושיץ' 290
טולישקוב 165 166	זאנדברג, מארטין 104 276
טופובסקה שופה 221	זאסן, וילהלם א. מ., רשימות 14 35 37 38
טוצ'ין 295	39 42 46 47 53 57 85 107 108-109
טוקא, וויטק 235	112 192-193 254 259 260 261 263
טורס, הנרי 191 275 300	278 284 300

מ פ ת ח

יורגה, ניקולא 229 316	טורק 165 166
יורדאן, רודולף 133	טורקוב, יונאס 273 286
יחיאל (בגיטו וארשה) 191	טורקיה 25 29 80 98 229 265 303
יחיל, לני 282 297 311	טיגינה 227
ייטנר, גנראל 39	טייך, מאיר 287
יעקוב, ברתולד 97-98	טיילור, טלפורד 21 123
ירושלים 17 18 23 53 61 62 63 65 69	טייליריאן, סוגומאן 98
78 79 80 83 91 105 106 113 115 117	טיסו, יוזף 235
124 125 134 137 138 221 254 255	טיראק, אוטו 243
259 260 270 ואילך 299 311	טכיריה (Texira) 311
ירושלמי, אליעזר 161 274 285 293	טיסא, קאלמאן ואיסטוואן 320
יריחו 115	טננבוים, יוסף 297
ישק, האנס־היידריך 65	טננבוים, מרדכי 301
ישראל (ארץ ישראל, פלשתינה), מדינת 15	טראנסילבניה 156 199 231 292 302
36 39 49 69 78 79 97 98 99 100 101	טראנסניסטריה 142 143 144 156 199 226
116 117 118 125 156 189 195 242	227 231 287
253 270 271 ואילך	טרבלינקא 18 23 25 26 178 294
	טריאנון 292 303 304
כגן, רעיה 91 274	טרוגר 103
כהן, גאולה 125	טרוהארט, הרברט 305
כהן, דויד 155	טרונק, ישעיה 274 285 286 287 288 292
כהן, יהודה 157	295 299 322
כהן, ניסן 159	טריבור־רופר, יו 105
כהנוביץ, משה 299	
כץ, י. 271 277	יאהררייס, הרמאן 49 260
כצנלסון, יצחק, עי' קצנלסון, יצחק	יאנובסקי, אוסקאר 305
כרפי, דניאל 312	יאסי 225 227 228
	יאסני, וולף 293
לאגס, וילי 211	יאספרס, קארל 269
לאהוון, גנראל 24 256	יאפאן 78 268
לאוואל, פייר 182 205 206 307 308	יוגוסלאביה 15 73 151 192 197 217 219-
לאוטרפאכט, סיר הירש 65 81 264 266 269	221 296 303 313 320
לאזארוס, ז'אק 300	יודל, אלפרד 12 62 322
לאטביה 135 153 261 276	יוון 73 119 151 222 233 296 303 304
לאם, האנס 281 325	יוטנר, האנס 280
לאנגביין, הרמאן 282	יוטקביץ' 176
לאנגה, רודולף 103 261 276	יונג, לואיס דה 187 295 299 310
לאנדה, אדולף 322	יונגהאן, אוטו 303
לאנדסברג, הנריק 154	יוסט, היינץ 44
לאש, קארל 103 276	יוסלבסקה, רבקה 113
לבוב (למברג) 23 26 137 154 163 193	יוסף, ארכידוכס 320
284 286 287 288	יוסף השני, קיסר 318

מ פ ת ח

לביא (לוונשטיין), תיאודור	316 286	ליליינטאל, ארתור	324
לדרר, זדנק	307 306 201	לינץ	23 11
לובלין	295 288 284 176 147 54 33 18	ליסבון	306
לובצקי, י.	295	ליקא	316
לודוויג, גרהארד	267	למקין, רפאל	267 69
לודוויג, קארל	298 297 185	לס, פקד	51 42 41 40 26 15
לודוויגסבורג	272 127	לקה, ראדו	231 227 226
לודו' 15 25 53 119 137 147 148 161 163		לשניצר, אדולף	292 183 157
168 279 287 288 290 292 293		לשצ'ינסקי, קאז'ימייז'	295
לודין, האנס	236		
לודר, שופט	81	מאגון, ליזה	112
לוהזה, היינריך	322 262 238 135 54	מאדאגאסקאר	254 150 52 51 42 33 12
לוונהרץ, יוסף	278 121 108 58		259
לוונטאל, הרב מאונייב	166	מאוטהאוזן	309 232 155
לוונטאל, זדנקו	313	מאונץ, תיאודור	322 239 109
לוזאן	303	מאטיאוטי, ג'אקומו	216
לוזנר, ברנהארד	259 41	מאייר, פראנץ	325 306 259 103
לוטוס, משפט	80	מאיירס, אדווארד מוריץ	103 33
לוי, גונטר	297	מאיירס, דניס פ.	264
לוי, פרימו	312 217	מאיר, שלמה	290
לויד ג'ורג', דויד	321 237	מאירוביץ, הנרי	267
לומז'ה	293 167	מאך, סאנו	321 235
לויין, דוב	291	מאלין	209
לוכסמבורג	307 73	מאנדללאוב, מאכס	313
לונא, פליכס	274 99	מארגולינסקי, יוליוס	311
לונבורגר היידה	19	מארוקו	71
לונדון	301 270 189 140 138 137 78 76	מארטן, מאכס	280
לוץ, קארל	280	מארטנס, סעיף	68
לוצאטו, ג'ינו	313	מאריה תריוה	318
לוריץ, האנס	31	מארק, בר (ברנארד)	300 294 285
לותר, מארטין	314 261 258 223 220 29 25	מארק, פרלה	315
לזר (ליטאי), חיים	301 300	מארקוני, ד"ר	313
לטריך, יוזף	321 320	מארקוס, יצחק	155
ליבר, רוברטו	297	מארקס, ליאופולד	290
לידיצה	103 93	מארשאל, לואי	305
ליוואי, ינה	317 288	מאתיוס, ט. ס.	104
ליוואלד, וולטר	323	מוזס, זיגפריד	324 242
ליטא	303 299 189 156 153 135	מולדאביה-ואלאכיה	287 227 199
לייבראנדט, גיאורג	262 261 61	מוליש, רוברט	321
לייפציג	279	מולנדורף, י. מ.	310
ליכטן, יוסף	297	מולכו, מיכאל	286
ליכטנבאום, מארק	193 167	מומיליאנו, אקארדיו	312

מ פ ת ח

נוסקה, גוסטאב 104 276	מונאקו 20
נורבגיה 73 119 134 136 142 210 212-213	מונקאצ'י, ארנו 181
297	מונרי, הנרי 308
ניהולם, ד. ג. ג. 81	מוסוליני 46 216 217 312 315
ניו יורק 138 156 167	מוסמאנו, מיכאל 44 116 121 280
נייא (Neuilly) 303 304	מוסקבה 73 189
נישטאט, מלך 285 301	מוראביה 298
נימיץ, צ'סטר ויליאם, אדמיראל 76	מוראבסקה-אוסטראבה 20
ניסנבויים, יצחק, הרב 196	מורגן, גיאורג-קונראד 31 182 257 295
ניסקו 12 16 20 33 58 254 259	מורגנטאו, הנרי 186
נירנברג 21 41 49 60 61 62 63 65 67	מורמלשטיין, בנימין 203 307
104 100 96 92 78 76 75 73 71 70 68	מושקאט, מאריאן 270 281
241 236 220 187 157 124 116 113 110	מייאר, אלפרד 261
269 264 261 259 258 257 256 255 253	מייבלום, ד"ר 154
300 295 281 280 278 276 273 272 270	מידאנק 235
321 319 316-313 311 309-307 305 301	מייזל, מאוריצי 143
325 324 322	מילדנר, רודולף 31 111 214 279 311
סאארפפאלץ 202 262 289 307	מילר, היינריך 21 23 28 29 30 31 32 38 39
סאביל, ז'אק 222 313	262 261 257 253 218 215 44 43 41
סאלאשי, פרנץ 32 34 35 158 234	מינכן 100 186 187 227 241 304
סאלומון, ג'ורג' 281	מינסק 23 119 262
סאלוניקי 138 143 151	מינץ, בנימין 286
סאלתיאל, סבי 143	מישל, הנרי 299 300
סאנו, מאך 17 18	מלאווה 154 155 290 291 302
סהן, יאן 274 294	מלקמן, יוסף 284 289
סוביבור 18 178 212 235 294	מן, ז'ני 154
סודטים, חבל 133 186 187 303 304	מק, ג'וליאן וו. 305
סומפולנו 166	מקדוניה 219 222 225
סונדי, ליפוט 105 106 277	מרסיק, צבי 301
סוסנוביץ 138 256	מרץ, פ. 298
סופיה 222 223 224 314	נאגאסאקי 98
סוקולוב, נחום 166	נאגי, וילמוש 234 317
סטאברופול 93	נאווארידוק (נובוגרודק) 154 290
סטאלין, יוזף 237 298	נאפוליון 318
סטאניסלאבוב 154	נובאק, פראנץ 22 26 280
סטאף, אילזה 281	נוביץ, מרים 294 299
סטון, י'וליוס 67 68 82 107 266 272 278	נוביקור, ז'אק 297
סטורפר, ברטולד 263	נוימאן, אוסקאר 321
סטושקא, פראנץ 219	נוימאן, אריך 61 261
סטיינב, פטקו 314	נוראט, קונסטאנטין פון 322
סטיינר, אנדריי 236 321	נוישטאדט על הוויינשטראסה 110

מ פ ת ח

פאפאדאטוס, פטר 117	סטפינאק, ארכיבישוף 313
פאפן, פראנץ פון 116	סטרופ, יורגן 300 192
פארבן, י. ג. 114	סיבורי, פאול 258
פאריז 29 98 112 138 195 206 207 233	סיביריה 56
309	סידני 82
פארינאצי, רוברט 215	סיטון-ואטסון, ר. וו. 320
פאריס, אדמונד 272	סייס-אינקווארט, ארטור 134 62
פדרשפיל, פר 213	סילווינג, הלן 99
פואה, ז'ולה 216	סימון, ארנסט 292
פודחלבניק מיכאל 113	סיקס, פראנץ 276
פוהל, אוסוואלד 18 111 114 116 279 280	סיראפיים, פטר-היינץ 287
306	סלובאקיה 17 39 92 100 103 119 135 138
פוזנא (פוזן) 44 46 91 165 194 261 276	142 151 158 160 183 223 231 234-
279	237 289 292 296 304 315 320 321
פוזנאנסקי, יעקב 233	סלובניה 303
פוטסדאם 279	סלובנים 103
פוליאקוב, ליאון 297 298 305	סלוויק, פראנץ 280
פולין (פולניה) 20 23 24 25 26 33 47 54	סן-ז'רמן 303
73 77 87 88 89 92 93 100 104 119	ספאמפאנאטו, ברונו 312
128 135 137 142 144 146 150 155	ספינוזא, אנטוניו 312
156 179 180 189 200 220 231 243	ספירא (קראקא) 169 173 174 175
256 262 268 274 276 284 289 290	ספרד 29 216 234 265 303
294-296 299 301 303 322	ספרדים, יהודים 229
פומראניה 133	סקאגיראק, מיצר 76
פונארי 190	סקאנדינביה 185
פונטיוס פילאטוס 43 53	סקורצני, אוטו 320
פונק, ואלטר 61	סקרניביץ 290
פוסולי (מחנה) 218	סרביה 21 87 119 219 220 221 303
פוספיישאלסקי, קארול מאריאן 272	סרבניק, שמעון 294
פוקס-בראדפיש, משפט 288	סרוואציוס, רוברט 49 61 82 85 102 103
פוקס, גינטר 148	109 110 112 206 277
פוקס, וילהלם 219	
פורטוגאל 29 234	עיראק 125
פורסטער 175	עמיחי, יהודה 126 296
פטלורה, סימון 98 191	עק, נתן 196 285 288
פטן, אנרי 182 205	
פטר הגדול 318	פאביאניץ 168
פטשארסקי, א. 294	פאלקנהויזן, אלכסנדר פון 209 309
פיומה 216	פאנטאזי, קונסטאנטין 231
פיוס הי"ב 297	פאנקיביץ, טאדיאוש 163 164 ואילך 197-
פיטו, ארנו 181	198, 285 288 290 293 298 299 302
פיטיביה 207	322 324

מ פ ת ח

פרידור, ארמין 236	פייטריקוב 301
פרידריך, ארכידוכס 320	פיינברג, נתן 325 305 268 266
פרישטה, האנס 280	פיכטה, י. ג. 262
פרייזלר, רולאנד 276 261 103	פילדורמאן, וילהלם 142
פרינץ, יואכים 62 48	פילדשר, ד"ר 103
פריש, הארטוויג 311 310	פינלאנד 321 29
פרישאואר, וילי 283	פינלי, לורד רוברט ב. 81
פרל הארבור 78	פיצובסקי, יז'י 274
פרלמאן, משה 260	פירוט 225
פרלמאן, ש. 263	פישר, ברונו 316
פרלמוטר, אליעזר 154	פישר-שבדר, ברנהארד 277
פרנס, יוסף 154	פלאנדריה 208
פרנץ, טיבור 258	פלאשוב 176 174 170 155
פרנצי, לאסלו 233 232	פלייגר, פאול 110
פרסר, יעקב 310 291	פליישמאן, אביבה 35 34
פרץ, אהרן 113	פליישמאן, ג. ד"ר 298
פרציוזי, ג'ובאני 218	פליישמאן, גיזי 235 142
פש, דימיטרי 223	פליישמאן, מוריץ 323 306
פשמישל 25	פליצ'ה, רנזו דה 312 311
	פלנדר, הארולד 311
צולין, פון 103	פלנץ, מארטין 128
צוענים 274 243 103 92 93	פלפוא, דארקיי דה 207
צופף, וילהלם 212 211 128	פנדורף, רוברט 289 257
צוקרמאן, יצחק 190	פראג 212 204 186 147 139 138 117 42
צוקרמאן, י. 300	237 289 299 303 304
צטניק, ק., ר' דינור, יחיאל	פראנץ, הלמוט 298
צ'כאנובסקי, הרש 154	פראנצ'ס מלורין 318
צ'כוסלובאקיה (פרוטקטוראט) 73 33 20	פראנצ'ס השני 319 318
201 187 186 151 147 136 117 111 93	פראנק, האנס 116 62 61 58 56 55 24 20
324 320 304 303 243 235 232 223 203	132 133 262 284 285 295
צ'מברלין, נוויל 46	פראנק, יוסיפ 313
צ'נסטוחוב 288 273 155 147 137	פראנקפורט על האודר 279
צ'רנוביץ (צ'רנאוטי) 226	פראנקפורט על המיין 318 275 256 230
צ'רניאקוב, אדם 286 285 167 143 139	פרו, א. דה 211
294	פרוז'נה 301
צרפת 138 135 134 119 73 52 39 36 29	פרוידגר, פינחס 292 291 255 159-158
212 210 208-205 202 197 189 182 151	פרונדיזי, ארטור 99
303 300 296 295 278 268 266 261 217	פרוסיה 318 256 133 25
313 308 307	פרידיגר, מ. 311
צ'רצ'יל, וינסטון 298 46	פרידלאנדר, שאול 297
קאגאנוביטש משה 300	פרידמאן, פיליפ 288 286 285 280 275 167
	290 293 298 299 302 322 324

מ פ ת ח

קאוטסקי, בנדיקט 164 273 274 293	קוריץ, צבי 143 151
קאופמאן, מאכס	קורנפלד, עדנה 296
קאטוביץ 256	קוריץ, יעקב 301
קאלאראשי 227	קושיצה 233
קאלטנברונר, ארנסט 25 29 31 32 38 62	קייטל, וילהלם 62 132 260
253 257	קילינגר, מאנפרד 228 230
קאלמייאר, ה. ג. 211	קיסטארצ'ה 17 111 231
קאלמס, ד"ר 143	קיסניג 265 316
קאנט, עמנואל 12 55 58 262 ואילך	קישניב 191
קאסטנר, ישראל 13 35 52 160 162 183	קלאוזביץ, קארל פון 266
254 259 280 286 292 293 306 317 321	קלויזנר, ישראל 285
קאפלר, הרברט 280 317	קלופפר, גרהארד 61 261 262
קאפרס, מ. ו. אריינס 211	קליבאנסקי, ברוניה 301
קאצמאן, פריץ 193	קלינגהופר, ואלדימאר 104 276
קארל השביעי 318	קלינגנפוס, קארל אוטו 231
קארל השישי 318	קלן 78 82 272
קארמינסקי, חנה 324	קלסהיים 232
קארסאי, אלק 317	קלפר, חני 48 258
קארפ, מתתיהו 144 287 314 315	קלפר, יוחן 48 258
קובאלה-פאנסקה 165	קלצק 290
קובאץ, טיבור 236 321	קמפנר, רוברט 21 61 256 258 261 264
קובה, וילהלם 54 55 262	284 325
קובוביצקי (קובובי), אריה ליאון 268 298	קנוכן, הלמוט 206 308
309	קצנלסון, יצחק 58 263
קובל 154	קפלן, יעקב 308 309
קובלנץ 100	קראוס, אוטא 294 295 301 306 307
קובנה 93 113 137 155 166 273 287 292	קראוסניק, הלמוט 277
299 301	קראקא (קראקוב) 25 26 47 93 128 137
קובנטרי 78	147 154 161 168 ואילך 195 197-198
קובנר, אבא 101 112 193 278 300	288 290 294
קוגון, אויגן 283	קרואטיה 87 119 135 142 217 219 313
קוויסלינג, וידקון 134 141 142 163 213	קרבס, אלברט 86 272
קולב, אברהארד 297 306	קרויצברגר, מאכס 324
קולומייה 167 293	קרומיי, הרמאן 35 128 232 233 272 280
קולקא, אריך 294 295 301 306 307 321	קרוסנו 148
קולקה, דוב 298 306	קרופ 114 234
קונדה, וילהלם 169 175	קרוק, הרמאן 286 287 301
קונין (מחנה) 195	קרייטר, ד"ר 103
קופנהאגן 214 311	קריין, ג'ון אוליבר 320
קופר, רבקה 26	קרים 226
קוצי, ז'אני 47 48 258	קריצינגר, פרידריך וילהלם 61 261
קורהר, ריכארד 305	קרמר, יוהאן-הרמאן 178

מ פ ת ח

רוי, קארדינאל ואן 209	קרסטן, פליכס 283 321
רולניק, מאשה 300	קרספי, אוירווינג 281
רומא 217 297 312 313	קרשטאדט, אליעזר 291
רומניה 26 29 36 73 92 135 136 142 151	
158 185 197 199 223 225-231 287	ראדוגושץ' 143 220
302-304 315 316 320	ראדאץ, פריץ 296
רומקובסקי, מרדכי חיים 143 147 160 287	ראדום 276
293	ראדימאכר 30 220-221 313
רוסה (בולגאריה) 224	ראהם, קארל 203 307
רוסיה (ברית המועצות) 15 24 63 73 76	ראהן, רודולף 218
77 89 90 91 98 104 119 137 142 144	ראוטר, האנס 211 212
150 153 156 181 185 186 189 191	ראט, ארנסט פום 112
197 200 220 222 228 237 238 243	ראטנה 290
264 276 280 287 289 300	ראטנו 154 290
רוסיה הלבנה (ביילורוסיה) 23 54 90 135	ראיאקביץ (ראיא), אריך, 103 212 276 310
146 153 189 300	ראייבסקי, לודוויק 26
רוסיה הקארפאטית 151 231	ראכליס, יעקב 191 300
רותנברגר, קורט 259	ראליס 144
רותניה הלבנה 54 62	ראש, אוטו 103 276
רוניצ'נקו, יהודה 298	רבינסון, יעקב 268 275 298 303 305 322
ריבנטרופ, יואכים פון 24 62 116 217	רביקוביץ, דליה 125 127
231 278 280 307	רדליך, שמעון 125
ריגאט 185 199 227 229	רדקר, קונראד 323
ריגה 48 53 119 143 155	רובינסון, נחמיה 264 270
רידר, אגרט האנס 209	רודוס 151
ריידר, אריך, אדמיראל 76 116 322	רוהאטין 155 291
רייטלינגר, ג'יראלד 132 137 283 286 292	רוהלה, גרד 273 322
306	רוהם, ארנסט 322
רייכסגאו וארטילאנד 256 260	רוהר, חבל 277
ריינלאנד 237 238 322	רוזוולט פראנקלין ד. 46 237 298
ריכטר, גוסטאב 128 226 227 228 230 316	רוזן, אנטון 323
ריכראטל 274	רוזנבלאט, ליאו 163
רימון, הוגו 133	רוזנברג, אלפרד 61 62 92 135 226 230
רינגלבלום, עמנואל 160 165 179 195 273	280
286 293 295 296 301	רוזנטאל, א. 300
רינטלן, פון 223	רוזנצווייג, אליקום 166
ריפוללס, אנטוניו קווינטאנו 65 267	רוזנצווייג, ארתור 155 173 174
רמב"ם (רבנו משה בן מימון) 165 167	רוטפלד, ד"ר 154
רנטה-פינק, ססיל פון 310	רוטקה, היינץ 206 207 309
	רוטקירכן, ליוויה 286 321
שאבאץ (מחנה) 221	רוטקובסקי, אדם 294 295
שאוולי 137 161 274	רוטרדאם 78

מ פ ת ח

שייפר, פריץ 82 271 ואילך	שאפראן, אלכסנדר, הרב 142
שילינג, קארל 266 268 270 322	שארגורוד (טראנסניסטריה) 287
שיראך, באלדור פון 61 116 132 278 280	שארף, ד"ר 154
שלום, גרשום 263 281	שבדיה 29 179 180 214 215 265
שלוסברגר, יעקב 167	שבתאי, ק. 301
שלוסר, גיאורג 86	שווארצבארד, שלום 98 191
שלזיה 70 71 133 138 243 256	שווארצנברגר, גיאורג 123
שלנברג, ואלטר 44	שווייץ 25 29 73 97 98 185 265 292 297
שמידט, אנטון 112	303
שמיר, משה 125 ואילך	שוולייך, יואכים 254
שנאבל, ריימונד 255	שולה, ארווין 127 128 282 283
שניאורסון, יצחק 195	שולץ, גרהארד 268 323
שניידמיל 54	שונברגר, גרהארד 323
שנר, צבי 257 260 301	שונגארט, אברהארד 103 161 261 276
שפייר, אלברט 132 260	שחם, נתן 126
שפירא, אברהם דובר כהנא, הרב 166	שטאהל, היינריך 324
שפירא, אהרן 154	שטאהלקר, ואלטר 20 34
שפירא, דוד, הרב 195-196 302	שטוטהוף 293
שפלר, וולפגאנג 323	שטוקארט, וילהלם 61 103 110 261 264
שרינסקי, יוסף 142	277
שרנר, יוליאן 128	שטוקהאמר, שמעון, הרב 195-196
	שטורפר, ברטולד 16 56 263
תומר, בן-ציון 126	שטטין 54 214 262 289 307
תוניסיה 71	שטייגר, אדוארד פון 298
תל-אביב 156	שטיימלה, אויגן 104 277
תראקיה 222 225	שטיין, בריגיטה ורינאטי 48
תרזיינשטאט 19 33 49 106 142 145 147	שטיינבאך, גוסטאב 319
211 205-201 194 183 181 162 161 157	שטיינברג, לוסין 280
305 301 298 293 288 259 233 215 214	שטילפנאגל, גנראל 307
324 311 307 306	שטראסר, גריגור 133
	שטרייכר, יוליוס 45 62

ת י ק ו נ י ט ע ו י ו ת

צ"ל	נדפס	
יש להשמיט מלה זו	רומניה	עמ' 92, שורה 18 מלמטה
U	F	עמ' 166, שורה 16 מלמעלה
צריפים	רציפים	עמ' 168, שורה 11 מלמטה
21	18	עמ' 208, שורה 6 מלמעלה
האכזריות	הגרועות	עמ' 227, שורה 11 מלמטה
אלכסיאנו	פאנטאזי	עמ' 231, שורה 6 מלמעלה
Еврей	Еврей	עמ' 245, שורה 6 מלמטה
17	15	עמ' 248, שורה 7 מלמטה
... נייער ליטר'		עמ' 285, שורה ראשונה מלמעלה
זשאנר : יזכור ...		
מועצת היהודים	גיטו וארשה	עמ' 286, הערה 47, שורה 2
אחוזים	איש	עמ' 292, הערה 125, שורה 2 מלמעלה
השחרור	אוקטובר	עמ' 309, הערה 68, שורה 2
501, 500, 842/ת	ת/842, ת/1500,	עמ' 317, הערה 229
	ת/1501	
החוק	החוק	עמ' 321, הערה 260, שורה 1 מלמעלה
193	103	עמ' 334, טור שמאלי, שורה 10 מלמטה
פיליפ	אנרי	עמ' 339, טור שמאלי, שורה 7 מלמטה

יעקב רבינסון • העקוב למישור

משפטו של אייכמן בירושלים עורר עניין בעולם כולו, עניין ציבורי ומדעי כאחד, והביא לידי חיבורם ופרסומם של מאמרים וספרים מרובים. אחד מן הספרים, שניתן לו פרסום רב ביותר, הוא ספרה של חנה ארנדט 'אייכמן בירושלים', הזרוע שיבושים ועיוותים, שמסלפים את הדברים כהווייתם ומפילים צללי אשמה על קדושים ומעונים.

ד"ר יעקב רבינסון, מגדולי המומחים במשפט הבינלאומי, ששימש יועץ מיוחד לעניינים יהודיים לשופט רוברט ה. ג'קסון במשפטי נירנברג והשתתף בהכנת חומר התיעוד ובבירור בעיות משפטיות למשפט אייכמן בירושלים, כתב את ספרו 'העקוב למישור' להוכיח כוזבם של התיאורים והמסקנות בספרה של ארנדט מבחינה היסטורית ומשפטית. בהשתמשו באלפי מיסמכים, מחקרים וספרים, פורש ד"ר רבינסון יריעה רחבה של עובדות והערכות על אייכמן ומעלליו, על המשפט בירושלים לאור המשפט הבינלאומי הפלילי, על רמת מידות-הצדק של בית-המשפט בירושלים, על התנאים שבהם היו יהודי אירופה נתונים בימי השואה ועל התנהגותם על עברי פי החורבן.

ציטאטות, המתפרסמות כאן לראשונה, מתעודות השייכות לעניין, תורגמו מכעשרים לשונות, ונוספו ציונים והערות ביבליוגרפיות לתועלתו של הקורא וההיסטוריון כאחד. הרצאת הדברים מאופקת ועניינית, הכובשת רגשות-הלב בדפוס תיאורים ודיונים אובייקטיביים שקולים, וזה כוחם.

העטיפה מעשה ידי עמנואל גראו

התמונה לפי תצלום שבארכיון 'יד ושם'

נדפס בדפוס גרוסלם פוסט, ירושלים